

ბოკეა.
206. № 14

№ 14 გაუმარჯოს თავისუფალ ხალხს
თავისუფალ საქართველოში!
გაუმარჯოს საქართველოს
დემოკრატიულ რიგ უმჯობესებს!

ფასი 15 მანათი

„თეატრი და ცხოვრება“

წლიურად 500 მან., ნახევარი წლით 250 მან. თითო ნომერი — 15 მან. ხელის მოწერა მიიღება: თბილისში, ბაზრის ქუჩა № 20 ალექსანდრეს ბაღის პირდაპირ; ფოსტით: თბილისი, რედაქცია „თეატრი და ცხოვრება“ იოსებ იმედაშვილს. **ბელეფონი № 4-73.**

დაარსების წელიწადი მეთექვსმეტე, გამოცემის მერვე
სათეატრო, სალიტერატურო, სამუსიკო, სამხატვრო და საზოგადოებრივ შინაარსის ყოველკვირეული ჟურნალი.

აპრილი 1910 წ.

პირა, სერიის 18

გაქვეყნდა 1920 წ.

342.426

სოფია რომანიშვილი — დგებუძისა

სახალხო თეატრის სცენაზე მოღვაწეობის 20 წ. შესრულდა. სახალხო წარმოდგენების წრე იუბილეს უმარავეს სახალხო სახლში
(იხ. ამავე ნომერში გ. ჯაბაურის წერია „სოფია რომანიშვილი — დგებუძისა“, 4 გვ.)

მონაქმნი

როდესაც ჯანყ-ბურჟუი მოკულ ღამით ტყე-ტყე მთისაკენ ასდისარ, გული გემარება, მარგარა რა წამს მიხსენებ ალომოს, მოსაქტევის, ს:დაც გარეჯისას მტრედის ფერი ცა ვავილამებს, განუზომელსიხარულით იესებთ, ღამით ვადატანილი მწუხარება შევბად გეცვლება.

ასეთა დაღეს ჩემი სულიერი ვითარებაც. ჟურ. „თეატრი და ცხოვრება“ ს:განვლილი მობარდნილი გზა, მისი წარსული, რომელიც, შეიძლება, ზოგჯერ ვერიდგა თავისს შესაფერ ღონეზე, დიდის გულუხეზობით დაფასეს ჩვენის წწერლობის. თეატრისა და პოლიტიკურ ცხოვრების დამსახურებულმა მოღვაწეებმა...

ივ. გომართელი, ეკ. გაბაშვილისა, შალვა დადიანი, ტრ. რამიშვილი, აღ. მირიანიშვილი, გ. ჯაბადარი, პ. კეკელია და სხ.,—აი სახელები, რომელთაც უანგაროდ მიუდგომალად და სისწორით შეაფასეს ჟურნალის გასული ათა წლის ნაშრომი.

როგორც სიტყვისაგან დამკნარ მდგომლის ნამი მოაბრუნებს, გოლით შეწუხებულ ხეს წყალი გააცოცხლებს, აგრე მესალობუნა ყველა მათი სიტყვა...

და ვითარცა ათის წლის წინად გატაცებით დავიწყე ჟურნალის გამოცემა, აგრედვე ქაბუჭურის ხალისით განდგარობ დღეს მეორე ათეულის დასაწყისში...

მაგრამ, როგორც ათის წლის წინად, დღესაც ძნელია ერთი კაცის მუშაობა.

მით უმეტეს, რომ ჩვენმა საზოგადოებრივმა ცხოვრებამ უფრო გარკვეული სახე მიიღო, დამოუკიდებლობა მოვიპოვეთ, ხელფრენების ყოველი დარგი ჩამოყალიბდა, საზოგადოების გემო და მოთხოვნილება ვაფართოვდა და მეტი პასუხისმგებლობა გვეკისრება.

ამიერიდან ხელფრენებამ კიდევ უფრო მაღლა უნდა ასწიოს დროშა თვისი, ვაფართოვდა ასპარეზი მისი და, მაშასადამე, უფრო შემოქმედებითი მუშაობა გემართებს.

ამას ვგრძნობთ. ამ გზით წარიმართება ჩვენი შემდეგი ნაბიჯები, იმ იმედით, რომ ჩვენი მკითხველი საზოგადოება და თანამშრომელნი ჩვეულებრივად ხნივობრივ ნიეთიერ დახმარებას არ მოგვაკლებენ იმედოა, მეცენატრები გამოჩნდებიან—ხელფრენებისა და მისი ორგანოს მფარველნი.

თუმცა სახელმწიფოებრივ-საზოგადოებრივ ცხოვრების ყველა დარგის თანაზრად, ხელფრენებაც საკუთარის კეცხლით უნდა ღვივდებოდეს, მინც მეცენატის დახმარებაა საჭირო.

ჩვენი ჟურნალი, როგორც დღემდე, დღეის შემდეგაც პარტიათაგარეშე იღვდება, პროგრესიულ-ხალხოსნურ სულით გაჟღეროლი...

კარი მისი ყველა ნიჭიერ და უანგარო მუშაკითგის ღიაა.

თავისუფალ საქართველოს ხელფრენობა ხელფრენების სხვადასხვა დარგთ მოყვარულნი, შემოკებით და საერთო ძალღონით ვავმარგებთ ჩვენი საზოგადოების ნორჩი ყანა. მოვაშრობთ სულიერი ბაზდნები.

მე მუდამ თქვენი ხელქვეით-ხელისშემწყობი ვიყავი და მარადის ვიქნები.

სალამი და გულითადი მადლობა ყველა თქვენ, რომელთაც ჩემი მტირენი ნამუშავარიც აღნიშვნის ღარსად ს:ვინძი...

იოსებ იმედაშვილი

რედაქციისგან

თანამშრომელთა და მკითხველთა საუბრადებოდ.

მიმავალი წამიდან ჟურ. „თეატრი და ცხოვრება“ განხლებული ერთთ ვამოცემა ქართული ბეჭდვითი მხატვრობის მერ: აწესება ახალი ასოთა, უთავრესად კარნესით.

ჟურნალი განსაკუთრებით სამხატვრო-სახელოვანი იქნება და მახინდ ექნება ქართული თეატრის სანახარი. დაბეჭდვას წეადები საერთოდ ხელფრენების (თეატრის, მუსიკის, მხატვრობის, ქანდაკობის), შესახებ, აგრედვე სახელოვანი მამის:ლავა, კრატეა და ბიბლიოგრაფია, მხატვრული ნაწარმოებნი და სხ.

ჩვენს ძველს და ახლ თანამშრომელთ ვსთხოვთ, მოგვწოდან: 1) წერილები ხელფრენების ვოკალ დარგის: 2) ხელფრენისა და გულტურულ-საგანმანათლებლო ცხოვრების ვოკალი მხის ამბობა.—ყოველი დასაბეჭდი მასად უნდა დაწერას ექვეყნად ცალკეულზე, გარკვეულის ხელით.

ჟურნალის თანამგზობელთ ვსთხოვთ, ადგილობრუ მათწიოს საკუთრები და წერები. მათი მახინა უნდა იყოს: ხელფრენის ვოკალ დარგის შესახებ მთხატვანად, და უტკუარ ცნობათა მოწოდება და ჟურნალის გარეკლები.

მთავინციას სტენას მოყვარულა ჟოკოვების და სახალა თეატრის მოღვაწეების ვსთხოვთ მოგვწოდან

ცნობება მათი შექმნის და სპირიტუალურ შესახებ, იტყვიან ჩვენი უფროსი თავისა და იანსეშიონის მისში, რადგან უკვე დონეს მიღებს შეკრებს ის ნაგაო, რომელიც ჩვენი სახელსა თეატრს ახლავს — ნაგაოთა გამოცემილი ზიანებისა და სპირიტუალ ბიბლიო-თეატრის შექმნა. ამისათვის უფროსი სისტემატორად დაბეჭდებს სანტეატრალ ნაგაოთა, რადგან ახლო, ისე ძველი.

ხელოვნების უფროსი დარგის მთავარი მისხრონა და მოყვარულნი, ზარტულთების მიუხედავად, გაერთიანებით და ჩვენი ხალხის სკეადალური ხელახელ ნაიღებულთ იმ-ქმედეთ. ჩვენი უფროსი კარი აქვეთავის მუდამ დღეა.

რედაქცია

სამხრო მომღერალი ი. ვ. კურხატოვი

თბილისი. სამსოქო განათლება შეიძლება მუსიკის მასწავლებელ ერტიტ კოვალენსკისთან და მეოთხე წელში-დია სომხრო ასპირანტე მოღვაწეობს, თბილისშივე. ხშირად გამოსულა ქართულ ნათარგმნ და ორიგინალურ ოპერებში და დიდს ხალხითაც ემკობა ქართულ ოპერას. ამ წელს სახელმწიფო თეატრის დანშია და შაბათს, აპრილის 17, შინა ბუნებისა „ტოსკა“-ში სრულებს პილეტრას)

და მიხვალა რა!

მე შენში ვიპოე ჩემი ყოფნის ნათესაყულარი, მწუხარე გული დავსცენე ბროლისა მკერდზე. გთხოვ არ გამჩინხო, არ ჩამაცვა შევი სულარი, არ მავალალო, არ მპიტიო კვლავ ოხერი ბედზე!..

დღიი ხანია, რაც გეტყვოდა, გეძებდა სული, დღიი ხანია, რაც მოხიბულე ჩემი არსება, თუმცა არ შეყვდი ერთხელაც კი ნათლად ნახული, მაგრამ ყოველ წლის თვალ წინ მდგა შენი ხატება!.. და როს გიხილე ნეტარების შეფესხა ფრთები, ტანჯვისა ზღუდე გადავიახე, ავედი ცაშდ, იქ ლურჯ ზღუდეში შევისწავლე ნარნარი ხეტი და გიგალობებ. სულის სიტრფოვ, უკუნისმდელი..

ბ. პელაშვილი

სამხრო შანიონები

თეატრ და ხელოვნება სრულად თავისუფალი უნდა იყოს, მის არ შეუქლია სხვისი მანობა; ბრძანებლობის ქვეშე უფროს, ის თავისუფალი აღმზადებელია. მისა სუდასკეობები შეკადრება, რამისაბა მის ახმუნების, სახანბრები. დღემდე თუ მის საღტეკის უფროსი რუსეთის მონარქშია და ცნესზარების ბრჭეალებია ფართალაბდა, რადგან გადაშა გამოიქვეყნეო ჩიტი, დღეს სიმ ამ განხედს ბოლო შილო. თავისუფალ რუსებშია ვაშა თეატრი და ხელოვნებაც არის და თავისუფლებაც. ამ თავისუფლებას ჩვენი ბოროტად არ უნდა ვხმარობდეთ, უფლად მტონხ და რა მცოდნე მის არ უნდა აბურთავებდეს.

ჩვენ ნათლად ვხედავთ, რომ დღეს უფლები საშუალო დარგს სთ ვუძი პრფესიონალი კუშიარ უდას. მისხიობაბა რომ პრფესიონალი, მამ ჩვენშიც არსებობს მისხიობა პრფესიონალი კუშიარ და, თუ არსებობს, სად არის მისი თვალური, რატომ არ უწევს ანგარში ისეოთ არა სსსსსსსსს მოკლეს, რაც თეატრს და მის გრშეშეო ტრიალებს. რატომ აძლევენ ნებას უფლად, ვაჰა მ-ქმედება — ვიინდარა თავადებულს ხელმძღვანელობა გ უწოის ამ წმინდა წმინდა საქმეს, — ეს სიმ თავის თავის დღეა.

ვიმეორებ თეატრს და ხელოვნება დიდი მნიშვნელობა აქვს მუშათა კლასისთვის. ამის უ რუფთა უფლად შეუძლებელია. თუ თავისუფალ რუსებშია ვაშა მისხვადსხვად რატის საშუაშაში კუშიარის აარსებენ და ორგანიზაციულად იკორან, არა მტონა ზღუდედა ჩაითვადს და, პრფესიონალი, აუცილებელ საწინაპარს არ შეადგენდეს რეინსიცხვად მუშათა კლუბებში მთმუშვე სტენის მოვარებები ორგანიზაციულად მოეწიონ და სავრო კუშიარ დადროს „კავშირი რეინის გზელების სტენის მოყვარება“.

ამისათვის საჭიროა ახლა მომავალში მოეწიოს სტენის მოყვარება წარმომადგენლების ურთობა და აქვლავის რეინის გზის ახლ თეატრის შენობაში იმ დღეს, რა დღესაც მის გახსნის ფერობენ.

ამის შესახებ მე მინდა ჩუმა ახრი გაუხიარო მხს. სტენის მოყვარება და დღემდონ რეინის ცხელ მუშათა კლუბებში დაარსებულა თბილისს, ქვეთბის, სპირტრადის, ფიოს, ხაშურს და შორაშნის; შესასძებელია ახლო მომავალში სხვაგანც დაარდეს. უმე და რსებულ ადგილებს შევიძლია ჩვენ რაობნა და ვარქვით, თითოეული რაობნა ჰქვავის ურდობაზე დასსსსსსსს ორ წარმომადგენელს სტენის მოყვარე ქალა ან კაცს საჭირო მანჯრით და დაუღებთ. ცენტრში, ე. ი. კაცს საჭირო აირჩევა პრესიონალი, რაობნაში კი კამეოთა, კელიობაზე შე შემთავებენ კუშიარის წესებებს.

ან. კაციაშვილი

სოფ. რუმანიშვილი-დგვეპაქის

(20 წ. მოღვაწეობის გამო)

სახალხო სხლში ქართ. წარმოდ. მმართველ წრის გამოქვეყნებულ განცხადებას სმობათს, აზრის 20, იგი წლის მოღვაწეობის გამო იუბილე გამოართოს თავის მხრე მუშაკ სტენის მიუყრდ ქალს სოფით რომანიშვილ-დგვეპაქისს.

სიყვარულს წრის გამოქვეყნებულ რამდენიმე იუბილე გამოართოს თავის დამსახურებულ სტენის მოყვარე გარეშ, შავრამ ქალი სტენის მოყვარეს იუბილეუე ეს ზირველად და უფრო ამითი ანის სუგულისმბეიერ.

სახალხო თაერთი, დლიან დარსებისა, დიე გუარეებს განიცილია ქალებს მხრე. ვინ მოსივლის რამე ქალს არ შეუიოდგავს ფხი სახალხო თაერთის სტენსზე, მერამ ისე მალე წ.სულა და მიუტოებია, რთორე უკამგართი სმისხერა. ენა სბუდანიერთად, ევედგან ბეჭი მიმბიეებს სტენის მოყვარე ქალები, მერამ ამ 20 წ. წინად სანთლით სძებარნი იყენენ. განსვენებული მრამი დემურია სნ ერთ ქალს ეხვეწებოდა სტენსზე სთამაშოდ, სნ შეორეს. ისინიე ხთარს არ შუტხაენენ, შოდილენენ და რთორე შოდილენენ — ისე ვე მალე შიდილენენ, სნ ქართულ თაერთის სტენსზე გამოდილენ, სახალხო სტენა ეე უქალად რჩებოდა; სახალხო თაერთს ქართულ თაერთს ბურია სუგუთისო არტისტი ქალი შესიისა მგ. თლ. დეგევა, ნ. დეითაშვილი, ან. ქაქაძე და სხ. სოფით რომანიშვილს ეი არ მიუტოებთ სახალხო თაერთა, მიუხედავთ იმისა, რომ ისინი ბეჭეკერ მიიწვევის ქართულ თაერთში და დეგევილდავამე სუგუთისო სტენის მიეკერედ ითვლები.

სახალხო თაერთის სტენსზე ზირველად გამოვიდა 1899 წ. შინაწილეთობა შიდილ „დრონი შეფობენში“ ჩართ, „თოთოლში“ დევიზა, იმავე საფეხელს შინაწილეთობა შიდილ ნამდლდეში. რუსეთის გურსებზე გამოხატების გამო რადელები ხნით შესწევია მუშათბა, ხოლო 1900 წ. დანერებისთანავე სახალხო სტენს და უორენ და აღარ ჩამოშორებია.

ამ 20 წ. განმავლობაში ბეჭით ტანჯავა დანაკლები გამოართა სახალხო თაერთს და სოფით რომანიშვილიე მუდამ იზიარებდა ამ ტანჯავს. ამავე სტენის მოყვარეთ შერ სმორად ამართებოდა წარმოდგენებ რების გზის თაერთში შთავარ სხელსინის წინ და სოფით რომანიშვილიე მხურაველ შინაწილეთობის იღებდა ამ წარმოდგენებში.

წერა დვილია, შავრამ საქე კამხელი ის, რე გამოართა სახალხო თაერთს, მინამ მანწველად ზებლაშვილს სხელობს. სახალხო სხლს აუწერელია; აქ ეველაფერი შხად არის, შავრამ იქ — აუწვლის აუღიორთაში სადაც ჩაყვრა ზირველი სმირველი სახალხო თაერთს, ძნელი იეი არსად იმის, არსად თავსიარბი, — სრევეტი-

ცითი თიხა... სი დანაწით რევეტეცია, გამოქვეყნებულ ვრება? სოფით რომანიშვილის სადან შიდილთ სწენისათვის აუგუქვათბი, მიკლას სოფით, დამფა, ჩა.ს. სუტელი, ხალხი, მუშაკ და ფრადებე? — სოფით რომანიშვილიეგენ... მიკლე — მისი თახსი და თითინ სოფით რომანიშვილიე მანხერნა იუნენ იმ სახალხო თაერთის, რომელიე ამ დროს ერთად ერთი კულტურული დანწესებულები იეი შიდილი ხალხს. იქ შინსინდა სახალის შუქ, დევიორტის განამხეველებად და დას სტენსზელა. თეით ჩვენსა შ.მ.მ.მ.მ.მ.მ.მ. ნოე ვორდ ნამდსწერა შუ. „ეველა“ სახალხო თაერთს დე სიქე, რომ „სკორა“ ირტევეტენი ე დი ხელოვას ხალხა და მითინ ერთად აკეთის საქეთ, თორე ერთად მისვლით მიკე შიდილეს ვერევირ თუდებთ სახალხო საქის წინსვლისათ. აი, ეს ს.ს.ტ.ტ.ტ.ტ. ტეტიველ შეორველ სოფით რომანიშვილს და ხალხს არ ჩამოშორებია, ხალხთორ ერთად იეი, არსად, იმედა, შამაკლმავე მითინ ექნა და ხალხიე დირსულად შეხედაბა აქეთ შამამ ე სახალხო მიკლეს. გიორგი ჯ. ბაშრა

გ ლ ვ ა ს თ ა ნ

ზღვისთან ვიდექ, საღამოს ემს, ზღვის სიგრეს გავსტეპროდი; ხავსით მოსილ სველიან გუოს უიმედით ჩაქმდებოდი...

შავრამ, როცა მზის სხივები ზღვის ტალღებზე დაეფინა, წუთით ვიგბდენ სიხარული და კვლავ სველ მ მოზოვი ბინა...

თელი მოეკარ ზედის მნ.თობს, შავ-ღრუბლებში მენდლოდა, შავრამ, არა! ეს ტყე იეი, სუსტი ფრთებით ძალიდობდა...

აბა, დასწყდა მზეს სიმები, დანაწყვეტი ღრუბლებს ასწვდა, ბედის მნათობს ჩასწორებული სველ ყვნით დღესაც ჩაკვდა!

ჩამორჩენილი

თეატრის პრიზისი

ყოველ გზა ჯვარედინზე გაიგებთ ამ სიტყვას. თბალისს ქართულ დრამის მონაწესრიგებლად ახალი გამგეობა აირჩია... არის მსახიობთ კავშირიც... მაჯ' ამ მანკ კრიზისია

კრიზისი ნივთიერი და მორალური. თითქო ქართულმა მსახიობმა დაკარგა ის ელფერი, წინა რა პოსავედა...

როგორც წინად დღესაც უზინოდაა ქართული დრამა როგორც წინად, დღესაც დაუხვარებლად, ქართული თეატრი. მაგრამ როგორც წინად, დღეს ისე გულთბილად და გატაცებით არ გვ ხალიხებს ქართული მსახიობი...

გამრავლდენ სცენის ხელოვნები, ხელოვნები კი არსად სჩანან...

კრიზისია! რა არის საჭირო?

მე თუ ვერბო ვარ,— შენი ქონი რად მინდო, სთქვა ერთხელ ასოთამწყობმა მიშა კორძაიამ და ჩვენც ვიტყვი: ვიდრე ჩვენი თეატრი საკუთარ ვერბოს არ გაიჩენს, მანამდის ქონის მოლოდინში იქნება და მისი კრიზისიც დაუშვებელი...

ჩვენს მთავრობას ჰმართებს, დროით მ-ხედოს მშობელ თეატრის წყლულებს, რათა თეატრმა თვით გაიჩინოს ვერბო თვისი...

იოსებ არიმათიელი

ი უ ღ ა

...და ალაპურნა ხელნი თვისნი ზეკად იუღამან და ღღად ჰყო ხმითა მადლითა:

— უფალო! უფალო! რა მქვიან აწ მე?..

ხოლო მის გვერდით გავლილმა მოწაფემან უფლის მან ჰრქვა მას:

— იუღა, გამცემელი!

და ვიდოდა დიდხანს უღაბურსა მას ღამესა იუღა და არა იცოდა, თუ სად ეპოვნა ხსნა, ვისთვის განწხიარებინა აზრნი თვისნი, რამეთუ ჰგრძნობდა ობლობასა სულთის თვისისასა და არღარავინ აძლევდა სალაშაშ...

და იხილა ბუჩქი მტლიხსა შინა და ჰკითხავდა სასომხბილი:

— მარქვი, რა არს აწ სახელი ჩემი?..

ხოლო ბუჩქი შერხევითა ნელითა ეტყოდა მას:

— სახელი შენი გამცემელი არს!..

და მოესმა შორით ჩუხჩუხი ნაკადულის ტკბილისა და იელტოდა მისკენ, რათა ეკითხა:

— მარქვი, ნაკადულო, რაი ვარ აწ მე და რაი არს სახელი ჩემი ნამდვილ?

ხოლო ნაკადული იგი ბუტბუტითა მწყურველითა რითა პასუხად ეტყოდა:

— იუღა! იუღა! რომელ არს გამცემელი ღვთისა, გამციდელი ხატებისა თვისისა.

დამწუხარებული და ქენჯნითა დიდითა სინიღისისათა განეშურა იუღა სახლისაკენ თვისისა, რათა მიეცა დასვენებად თავი თვისი და დაეცხრო მღელვარება გულისა თვისისა.

ხელი დაუკრა კარსა . .

და გამოესმა ხმა ცოლისა თვისისა და ჰკითხვდა:

— ვინ ხარ მანდ?

ხოლო იუღა მიუგებდა და ეტყოდა სახელსა თვისისა...

— არა გავილო კარი სახლისა ჩემისა, რამეთუ შენ ხარ მაცდური და არცა შემოვიშო სახლსა შინა, რამეთუ შენ გაჰყიდე მაცხოვარი ჩემი!..

და შეძრწუნდა იუღა ფრიად და არა იცოდა რაი ექმნა...

— მარქვი, დედაცკო, ვით გამოვისყილო შეცოდება ჩემი და ვით დაგიბრუნო თემშიდეს სულისა ჩემისა?..

და ცოლმან პასუხი მიაგო:

— დავედვენ მაცხოვარსა ჩემსა და შეჰვედერ, რათა შეგინდეს შეცოდებანი შენნი.

და ისწრაფდა იუღა ფარისეველთა მათ მიმართ, რათა გაეგო სად არის ძე იგი ღვთისა, წოდებული ქრისტედ.

ხოლო ფარისეველნი ღიმილითა ეტყოდეს მას:

— უკვე ჯვარცმულ არს იგი!..

და, აჰა, წარვიდა იუღა ტყესა უღაბურსა და შემოირტყა ყელსა თვისსა საბელი, რომელი ეკრა წელსა, დამოიკიდა თავი თვისი ხესა ზედა მალაღსა, რათა სული მისი დასწოდა სულსა იესოსა და ეთხოვა პატიება.

ხოლო ვიდრემდე სული მისი განვიღოდა სხეულსაგან მისისა, მომკვდავსა მოესმა ღღღღი მზიარული, რომელი განხდა გარემოს:

— ქრისტე აღსდგა!..

და იხარება სოფელი, აღსავსე სიხარულითა დიდითა, გარნა გვამი იუღასი ეკიდა უმოძრავად, ხოლო სული მისი დაეხეტებოდა საქებრად მკვდრეთით აღმდგარისა იესოსი...

არილ მაქავარიანი

მეორე აღდგომა

(თეატრი ლექსი)

...და მაშინ, როცა ტყეობაში მეგულებოდნი, სული მიწუნდა, გულს მიკლავდა უსისხლო... არვის უზმელი ჩემ გულის თქმა, სევდას დათაბულს. და უგზო უკვლოდ ცოცხარეში ვეხეტებოდი.

მძულდა ბუნება, იკუთრი ყინვა-სიცივე...

და მოწყენილი დავდიოდი, ვით ღამის ღანდი. როგორც განცხრომა-სიხარული წარმავიდა, ისე წუხილი, გულის სევდაც ხარაზი იყო...
და, აი, დღეს, ჩემს მკაჟეს ოცნას აიღო მოგლო. ქრისტეს აღდგომას მეორეჯერ ვეგებები შენთან მიჯნურა!

დღეს ბორკილები აღარ ვადევს სათუთ ხელე-ბზე, დღეს ტყეობაში აღარ გმინავს სული ტან-ჯული...

და დღეს მე მინდა ვიქვიფო ძველი ადათით, სვირული ღვინით სასევ ყანწი ყანწზე დაცელო და მერე მოვრადმა შენს კალთებზე, მწვანით მოსილზე მხოლოდ განცხრომის, სიხარულის ცრემლი დე-ღვარო...

შალვა გამორბეული

არ მიშირი, არა!

(ჩემს უდროვად დაღუბელ შვილის ტიტების სხეულს)

სივლით მოცული ქათველი დედა შელის ს წოლ-თან ხის რაღდენიზე დღეა არ უძინია და თე ღმერთო-რბილი დასცქერის თავის მომკვდვ პირმშოს, 22 წლის ჭაბუკს, რომელიც ბოძოლს ველიდან დაჭრილი ჩამოუყ-ვანეს. ექმთა ვერ-ეითარმა მეცადინეობამ ვერ მოაზრუნ-საიქოსკენ პირკაბრუნებული შვილი. დსცქერის დედა და თან მის წაწილს თავისსწინებს: ხლდ. შობილი პირ-ველად რომ ხელს აიყვანა და აყვანში ჩააწყნა, ნეტარის იმედით ავიდოა:

— გაუზრდი, გონება-სხეულით გაეწყაინი, სამშობ-ლის სასარგებლო მოქალაქეს მოეუზნადებო...

დედა მოესწრო კიდევ ამ დღეს. აყვრ მისმა შობლ-მა საშუალო სასწავლებლის ატესტატ აიღო, რეკოლექ-ციასაც კი ეხარია, — სწავლაში ნიჭიერი გამოცდასთან ერთად საზოგადოებრივი გამოცდაც სასახლოდ ჩააბარა... დღემ საკანგებო სასტუდენტო საომის დაუშვადა, უმა-ღლეს სასწავლებელში ეყვიყვნ, დაბობნდება და უფრო რომაზნადებული დაუბრუნდება სამშობლოსო...

...მაგრამ უკვამ სამშობლოს ეგვიანი დასჭირდა. შელმა იარაღი აიღო და ბრძალის ველზე გავიდა: თე ჩემს მამულს მტერი გადაღობავს, უმაღლესი სწავლა-განათ-ლებლა რაში მეკრძანება...

და მარა-დას სასახლო მეომარი შეიქმნა: ბოძოლი-დან ბოძოლზე გადადიოდა, ერთი მსარეზიდან მეორეზე, ფირიტან ფირიტზე, არ იყოლა მისკენება და გარშემოსე-ულ მტრებს მუსის ავლენდა... მუნანამა მტერმა დრო

უხელთა და გმირა ჭაბუკი დასკა. კრილობამ პირი მისი იხსნა... სწული ჭაბუკი დედას მოგვარებს... სკვილის პირი დაღურნია და ჭაბუკს სმარეს უფლებებს: დ და შვილი ურთ-ერთის სახეზე კოხულობენ. მომავალ საი-შრობებს...

— დედა ჩეგან გულს ხამ არ გაიყო? — ეკითხება მიხრწინი შვილი და ხელებს უკოცნის: დედა, მე დევი-წყე შენი იმედების განხარკილება, დასრულება კი ვერ შეძელ... ჩენი ძმა დასარულებს, — დედა! გთხოვ, ოღაცე ჩემი სამშობლოს თავისუფლების დროში თავისუფლად აფ-რაღდეს, სმარეში მინე მხარე... მხარე, რომ აღსდგა სამშობლო ჩენს... ეთასაც გთხოვ: არ მტროიო, არა! და ტკბილი ძილი არ დამირღვიო: მე ხომ ისა ეკვენ — რაც შემიძლო...

სოკვა და თვლები მილულა... მის ნელ-თილ სახეს დედის ცრემლის ორი უკრახალი დაცეა... დაემო შელის გვახს, მაგრამ ვეღარ მოაზრეა...

და მშუხარე დედა, ვითარცა ქნდაცეა, შელისკენ გასცქერის ერთ წერტულს: აქ ხედავს შელის ვაცივულ სხეულს. საწოლის თავზე ხალსა და სასტუდენტო სამოსს, რომლის ჩაცმაც შეიღს არ ეღარსა. ამავე დროს ოცნების პინდუნდში უკრთის საშე აღლის მღვობარეობა, რომლის თავისუფლებასაც შვილი მისი შეეწირა... რა მამელის, რა? თეჭობის დედა.

ამ დროს ქუხ-დან უკვებ ჟრამული მოისმა. ხალხი ხარობს, საქართველოს დროში თავისუფლად ფრიალებს... — აღსდგა გრი ჩენი და მი-ი დამოუბრებლობაც იცნეს! — გუუნებს მეთე ხალხი.

— ვიხაროდეს, შვილო ჩემო! — საქართველო დამო-უქიდებულა, თე უსუვალ! — ჩასხმა ვახარეულმა დედამ, ამავე დროს აღ მოცულილი შელის ხმლი, გაუწოდა მეორე ვაცს და სიპაყით უთხრა:

— გამომართე შვილო! ვინლა ძმს ანდრეიძე შე-სრულა — თე შენი ძმა ვერ მაესწრო სამშობლოს თავისუ-ფლების ცნობას, შენ ხო მოესწარა: წადი და განამტკიცე ძალა მისი!...

იმერელი ქალი

ინლივილუალიზმი და მისი უაგე-ბი ქართულ მხარელობაში *

* * *

საქართველომ ტყეობის ეამს ორი მთავარი მთავო-მარეობა განიცადა. პსემისტური უშიშვობა, — ეს მამო, როდესაც ერის თავისუფლება სერს დაღვდა, საღათის ძილს მოცემობა და მეორე — როდესაც იგი გამოეხიზლდა ამ ძილისგან და იმედის სხეით აღსავსე შეჭურვბად უყ-თეს მომავლს.

ამ ო-მა მღვობარეობამ ორი მთავარი დაღი დაანია ჩვენს ლიტერატურას. პირველი მღვობარეობის თანამე-დროვედ საოვეს წლების მოღვაწე გამოვლენ; ამი-ტომ მათი შემოქმედება სევისნა მოთქმით ამოიწურა; საზოგადო იყო ეს სევედა, რისთვისაც თვით ბუნება მა-შინდელი მწერლობისა ეტარებდა საზოგადო ხასიათს.

* ეს წერილი ათ. და ც. № 12 ვერ მოთავსდა. რედ.

ბეკო მაიხურაძე

სახალხო თეატრის დაუღალავი და ჯანგარო მოღვაწე 30 წ. შესრულდა, რაც ქართულ სახალხო სკენს ემსახურება. მის პატივისცემელთ გადაუწყვეტით იუბილე გადაუხადონ. უმეტესად ავღობარში მუშაობდა.

ასეთი გარემოების საუკეთესო გამოხატვლი ბელეტრისტიკა უნდა ყოფილიყო და აქი გახდა კიდევ: ქონქმის, ყახზვის, ქევაქამის, ნინოშვილის ჩაწარმოება, — იმ მარგალიტება, რომელთაც დაამზენეს ჩვენი კლასიკური ლიტერატურა იმ ხანად ჩვენს მწერლობაში ინდივიდუალური სულის ნახს: აქი-იქ გამოსკვიოდა, მაგრამ ეს ნაბერწყლები ვერ ჩრდილავდა იმ ლეიბული ცეცხლის სხივებს, რომელიც ერის სამხეგრპლოზედ შე მოქმედებას ადრევე დაიწყო პოეზიის სახით.

მაგრამ ტყვეობის ქ მთა მიწურულნი დაიწყო ახალი ხანა ჩვენი ერის ცხოვრებაში: ჯერ დასავლეთი და შემდეგ ჩდილოეთით დაპყრა გაზაფხულის სიომ. კაპიტალისტურმა ხანამ მსოფლიოს პორიხა: ტზე შავი ღრუბლებში წითელი ფერებით შესცვალა: მზის სხივებმა ეს ფერები ჩვენს სამშობლოსაც მოჭვნინა.

ერის სული იმედ-ს სხვიით შეიშინა. — იმ გარემოების გავლენა აშკარათ დაეცყო ჩვენს ლიტერატურასაც. ახრთა განვითარებას მოაყვა ესთეტიკური გეონობის განვითარებაც. სულა იცნო მშენიერება მტრი იძლიერით და შეუდგა მის გუნდუჟის კაცებს. ამის შემდეგ შესუსტდა საერთო ხასიათის გოდება და ინდივიდუალურმა გეონობის გაპოსახებამ დაიჭირა მისი ლავი. ასეთი მიდრეკილების გამოსახატავად მუსიკალური პოეზია უფრო კარგი საშუალება გამოიღდა, მინამ ბელეტრისტიკა. ამიტომ ჩვენი ტყვეობის უკანასკნელ მიწურულში ვხედავთ პოეტური ნაწარმოების განვითარებას, ბელეტრისტიკა კი დაეცა და დაქინდა. პირადი მეს, გეონობის, — ვიმეორებ, — გეონობა — იი რა გადაიქცა ჩვენი მეონების სატრფიალო საგნად. ასეთი მიდრეკილების განვითარებამ-კი ჩვენი ლიტერატურა მოაქცია განსახლებულ ფარგალში და უპირობების საზრდოთ გადააქცია.

ამიტომაც ახალი მწერლობა ვერ დაუახლოვდა მასს ისე, როგორც უახლოვდებოდა კლასიკური ლიტერატურა. ამგვარად ლიტერატურა დააშორეს ხალხს და ზოგმა თავისი შემოქმედება საღ აზროვნებასაც, მართალია, თანამედროვე ლიტერატურის პროგრესი ატყვია, მაგრამ ვისაც სწამს ხელოვნება ერისთვის და არა ხელოვნება ხე-

ლოვნებისთვის. მაშინ ინდივიდუალიზმი იმდენად უნდა ისახეოდეს ლიტერატურაში, რამდენადაც ის საზოგადოებრივი აზრის გამოხატვას ხეოს შეუწყობს და მით უზრავლუობის სულს და გულს ჩასწვდება.

ბარათაშვილის „წარველ მტკვრის პირას“, საუკეთესო გამოხატველია ასეთი ნიშნუზისა. მისი ინდივიდუალური გრძობა, საზოგადოებრივი ხასიათით, ნათლდ სწვდება ყოველი ჩვენთავანის სულს.

ასვე ითქმის მის მეორე ლექსზე: „ძნელი არის მარტობა სულისა“ და სხვ.

საზოგადოებრივი აზრი, ფიქრი, ფილოსოფია, იი რა უნდა იხსენებოდეს იქ, სადაც შემოქმედის ინდივიდუალიზმიც მოსჩანს.

შეძლება ასე-ი საზომით არ იზომებოდეს ხელოვნება იქ, სადაც ერის ენკრია და უზრეტლ, მრავალ მილიონინ ძალას შეიღვენს, მაგრამ აჭრლებული კაროველის ფსხივთა, მისი სუსტი ენერგია მოითხოვს, ნაკლებ ინდივიდუალურ პერეკლებას და მით ერის მალიან სახის ჩამოყალიბებას, ჩვენი ზნეობის, კულტურის და მღვთმარეობის მიხედვით.

მუსო მხია დევაძე

ღია ჩიანელი და გივლა მეტეხე

„თეატრი და ცხოვრება“-ს ათი წლის არსებობის სასწოვარი.

12 იანვარი

დღეს შემიყვარდა პირველ ყოვლისა—
შეინდის ფერ დროშის გაშლა კარაივად
და ჩამობნევა თეთრი თოვლისა,
შავი წარსულის დასაფარავად.

გუშინ ისმოდა რუნიის სირბილი.
დარდი წამების .: დადი დენესა
და დღეს თბილისი გახდა სიბილვე
ჩასამანის, ვარდის, მტეენისა.

ჩვენ აგვიშალეს სულის ლოგინი
და გადაგვაბეს საფლავზე ტუპად.
მაგრამ განგებამ არ აბოგინა
ხელი აწეილი ჩვენს დასაღუბად.

...და თუ კვლავ ცეცხლი ელის იმ ერებს,
რომელთაც გული უტკერთ ხელისთვის,
ჩვენ სუფრად გავშლით ლამაზ ქიმერებს
ისევ ბრძოლისთვის, ისევ ხმაულისთვის.

და რამდენ შარსაც მოგვიდებს ბედი.
და ქვეს ჩაგვიწყობს თვალებში გუგად,—
კვლავ ავენთებით, როგორც აბედი,
ჩვენი თაღბების გადასაბუგად.

დღეს კი ზეიშმა შეგვაზარხოშა,
დღეს კი წირვია სვეტიცხოვლისა.
და საში ფერის ფრიალებს დროშა:—
საფერავისა, შეინდის, თოვლისა.

ი. მთავაშვილი

ადამყოფი ვასო აბაშიძე

დღეს ქართულ კლუბის თეატრში მართავს წარმოდგენას.
წარმოდგენილი იქნება ხათაბლა. ვასო შეასრულებს
კარაივად ჩამობნევის როლს.

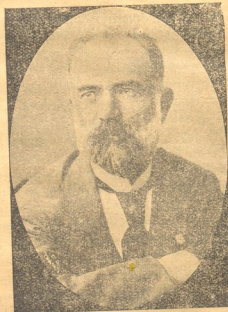
მკანანი იოსებ მკედლიშვილი

მრავალ ნაწარმოებთა შორის, ბოლოხანში დასწერა
პიესა „ომი ანუ ბათუმის დღეები“ (დაწერილია
1918 წ.) 4 მოქ. პირობად.

1912 წ. დაიწყო პოემ „სული ობოლი“
სამ წიგნად: I წიგნი მსოფლიო ომამდე, შეიცავს
იმ სულიერ უნუფემობას, რომელშიც იყო მაშინ
საქართველო. თუმცა „ობოლი სული“ იმედოვნებს
წიგნის ბოლოში, რომ გმირულად გადავიტან აწველა-
ფერსაო, დაწერილია ილიასტული ლექსით.

II წ. დაწერილია მისკოვში 1916 წ. და ვა-
მხატვლია მსოფლიო ომის ხანა. ეს წიგნი მძინვარ-
ებაა და მურისძიება სულისა, რომელიც მონაწილეობას
იღებს მსოფლიო ომში და სიხლს იღებს ცხოვრ-
ებაზე, რომ მას სულით ობლობა ჰქვდა წილად. წი-
გნი დაწერილია შემდეგ ფორმით: წიგნში რვა კარია,
თითო კარში რვა თავი, თითო თავში რვა ტაეპი,
თითო ტაეპში რვა სტრიქონი, თითო სტრიქონში
რვა მარცვლი.

ესამე წიგნი ვამოახატავს რევოლუციის ხანას
და იგი ჯერ არ არის დასრულებული.

ისტორიკოსი იოსებ ჯანაშვილი

„თეატრი და ცხოვრება“ არასტაბილს ათი წლ ს ს სხვაობა.

1910 წ. „თეატრი და ცხოვრება“-ს სახსოვარი 1920 წ.

არ. ახნაზაროვი

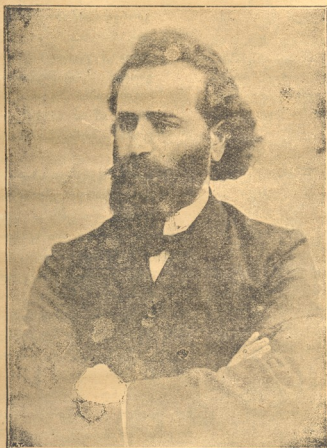
პ. გოთუა

გელა

მარიჯან

ი. ეკალაძე

დ. თურდოსპირელი

ალმის ცეკვა

დრამატული ეტიუდი 1 მოქმედებად

მ ი მ ქ მ ე დ ნ ი :

1. შოთა მთვარეული—გოსანი 21 წ.
2. გიორგი ვნებაძე — საექიმო ფაკულტეტის სტუდენტი, მისი მზანაძე 23 წ.
3. ხალო — მთვარეულის რძალი, ფშაველე მეცხვარის ცოლი 19 წ.

მოქმედება მთავარი. მდლობზე ქობი, მოშორებით მუხა ბუჩქნარით; იქვე წყარო ჩამოიხსნებებს, მავარე ცეცხლის ალივით ამოდის. იაღინის ხმა.

I შოთა და გიორგი (ღაზნავით შუშაიდან)

გიორგი (მხარზე თათვი) შევისევროთ.

შოთა არა, სათავეში ავიდეთ... იქა ჰნახავ ბუნების სიკვლეულს, ვანიციდი მის საიდუმლოებას, სიღრმეს... მთვარის შუქი რომ ჰშირ ტყის რტოთა შორის შემოიკრება, გრძელულ ფიქრთ ალგობრავს, ამ ქვეყნის ყოველდღიურ ქუჩკიანობას ავაცილებს, ზეკად აღგაფრენს...

გიორგი რათა?

შოთა რომ ლამაზი ცხოვრება მოგაწყუროს...

გიორგი არა, ძმაო... დავილაღე! რაც ვნახე—ჯერ ეს ვადახარშო!

შოთა (ნახა ადრესით) სამი კვირა ხომ არც კია, რაც აქა ხარ... იქნება მოგწყინდა?

გიორგი (სწრაფად, ადრესითვე) რა? როგორ თუ მოწყინდა!—მოწყინდა კი არა,—დავიქნიე ბუნების ესოდენ სხვადასხვაფერობით და მშვენიერობით...

შოთა მაშ რუსეთის ველ-მინდორი თუ უფრო გახალისება!

გიორგი აგრე, აგრე, ჩემო შოთა! ჩემი გულის დასაკაწრავად უუეთესს ვერას მოიგონებდი...

შოთა მაშ რაია?

გიორგი კაცმა რო მართალი სთქვას, იქ ერთფეროზა მლაღავდა, აქ მრავალფეროზა...

შოთა ნამდვილ ბარელი ხარ, გიორგი! მაგრამ ჩვენებური ანდაზა ხომ ვაგონია: დარბაზს შესვლა შენს ხელთა—გამოსვლა კი მასპინძლისა... ახლა ჩემს ხელთა ხარ... ამირანის სატყვეოს კალთები უემტელებად უნდა ჰნახო... აქ შესთხვა ჩვენმა ხალხმა თავისი სადღე-გმირო ზღაპრები... აქა ჰნახავ წყაროს და ტყის ალებს, ცეცხლებს რომ აკვებებენ თვალებს... თვალთა ერთის ხამხამით რომ საუკუნეს განგაცდლებებენ... მერე მათი ფერხული!.. ოჰ, რა ნეტარებაა, რა სიღამაზე, რა ალგზუნება, რა სიმშვიდე...

გიორგი (ბუჩქის ძირას მუხადავ, თან ქისისკენ გაიქრება; შერე ამომავალ მთვარეს გახედავს) და განა ამ მშვენიერებას შეედრება რამე?

შოთა ოჰ, ეს მთვარე მალა მთაში უნდა მხაზო, დუღღუბოს მწყრივებს და წიფელ ნართა რტოებში დაისრული რომ შემოიკრება!.. (გასტკეპრის მოხდალბუდავით)

გიორგი (ამ დროს ქობისკენ იქცემებოდა, თავისთვის) აჰა, კრასს მოუკლო...

შოთა (განგანობს) აი, უმაღლესი სიყვარულის ემბაზი სად არის; აი, ადამიანი სად ეზიარება ღვთაებას, ზეკაცობას... (მთასით)

სულო, ამაღლი ზეცამდე,
გადამატარე საზღვარო,
რომ აღირ ვსჭერტად სიბიწეს,
ცოდვისა ბუდე საც არი...

გიორგი (ღამადათ) მაშ დეღამიწის ზიზი და მღურვა!..

შოთა (გატყბებით) დილაქ!..

გიორგი მერე მაგნირ სიყვარულს, გატაცებას რა სარგებლობის მოტანა შეუძლიან?

შოთა რა? იმ სარგებლობის, რომ ადამიანი პირტყეობას აშორდება, ნამდვილ ღვთის ხატებად გაღიქცება...

ვიორგი (უცებ გადახსნარებს)

შოთა (თათქო ეწეხა) რაო?

გიორგი არაფერი... საკვირველი შეხედულება გქონიათ. წელანდელი ფშაველისარ იყოს, რა სიქვა სტუმარ მასპინძლობაზე!..

შოთა არ მოგეწონა? ცოტა გარკვევით ვერსთქვა. ძალიან სადა, უბრალო და იმავე დროს მაღალ-ზნანი ჩვეულება: ჩვენში სტუმარი ღვთისაა, —სტუმარს ბუზს ვერვინ აუფრენს, მაგრამ ამავე დროს არც სტუმარმა უნდა იკადროს აუტი... (კლავს შეცდომით) დრო მიდის, ჩემო ძვირფასო მეგობარო, სათავეში უნდა ავირბინო, რათა ვანიცილო ბუნების უმაღლესი ნეტარება, სიტკობება; ვიხილო გვირგვინი ბუნებისა და დუღღუბოს სალამური გამოქვა სულის სადარბაზოდ... თუ წამოხვალ—წამოდი, თუ არა და...

გიორგი (უცებ თათვის მოუმარჯვებს ხის კენწეროს-მეხ)

შოთა (ხელს უტაცებს, მერე გახედავს) რას ესვრი?

გიორგი (მაშეია თუ რაღაც. ერთის სროლით ჩამოავადებ...)

შოთა მერე რათა? რისთვის უნდა მოუსპო სი-სოცხლე? ეგ ხომ დანაშაულია.

გიორგი როგორ დანაშაული?

შოთა დილა, ბუნებამ გააჩინა,—უნდა სიკოცხლითაც დასტკებს... შენ კი გინდა მისპო ბუნების გვირგვინი—სიკოცხლის ძარღვის ცემა...

გიორგი დღეს შენ ვეღარ გემცნალებო... თუ კი მგელს მოვკლავ?...

შოთა არც მგელი უნდა მოკლა თუ არ გვეცემა...
გიორგი მშ!..

შოთა ჩემო სიყრის მიგობარო, მიიღე ყოველი-
ვე; რაც გინდა მიმსახურე როგორც გნებებდა, და-
სტკი ამ ბუნების სიმშენიერით და ჩემი ოჯახის
მასპინძლობით, მაგრამ უპირველეს ყოვლისა იყ-
ვადამიანი და ნურავინ სიცოცხლეს ნუ შესწევითევ...

გიორგი როგორც ვრწმუნდები, შენ მაგონაობის
გარდა ფილოსოფოსობაც შეგეძლებოდა...

შოთა დამკინი თუ? მაგრამ მე დაცინვას უფრო
აეიტან, ვიდრე შეურაცხყოფას — როცა ადამიანის
აუღას ან არის სიცოცხლის მოსპობას განიზრახავ...

გიორგი (დამხილთ) კარგი, კარგი, ჩემო მოძლ-
ვარო! მიზნულ სათავეს შენს ალღებსა — ცეცხლო-
ვან თვალებსა და დედუღებთან შეწყვიტე შენთვის
შემოკრას... სალამურიც დამოსკერა შოთა-ბარში ასა-
კენესებლად, მე კი აქ ვინებოვებ მთავრის ნელ-ნე-
ლა ამოსვლით და იაღონის ვალობით... აჰა, ეს
თოფიუ ხეს ეცუღოს... (მადგაღებს)

შოთა შენ იცი... მე სათავეს ქუთხებს მოვიცილი,
ერთ სათამდე დამიგვიანდება: ხალხი ამბობს, მთვა-
რე რომ მოვიფინება, ტყის ალღები ცეკვას იწყებენ
ხილდნო სწორედ ამ ალღების ცეკვა მინდა ვნახო.

გიორგი კი არ მოგიტაცონ, ბიჭო!
შოთა შენ არხეინად იყავ: ხორკით ვერა და
სულით კი უკვე გატყუებული ვარ! (გაღის)
(შოთას მამის გზავნა, ადამიანთა გა-
მას, წყურთს მხრად და გზავნა ზეჟის ხეურს, მთავრე თანდა-
თან ამოღის)

გიორგი (მისრ თქმასზე წამოწავდა და შესცქერის
შოთას ამოსვლას, ჟსმუნს ბუნებას მეჯღას; შოთასის
ფანქნს) აცა! (მითხვავს, სათავ შოთა წვადა. წამო-
იწმე)

II იგივე, ხალხ

ხალხ (ფეხ ჯერეფათა შემოვა ამ მხრიდან, საითაც
შოთა გავიდა)

გიორგი (წამოაჭრება და შეგებება) სიცოცხლევ!
ხალხ (შეკრდს მთეხვევ, ორადე ხას ძირას ჩას-
ხვდებან) ვაბის და აღარ გაათავის!.. რახანია ყურს
გივდებლით: ან ახლა წვალის ჩემ მახლ, ან ახლა
მეთი...

გიორგი ტრაქი რომ ჩააქრე, მივხედი...

ხალხ ბევში დავაძინე, დედათილი მიწვა, ჩემ
კაც დღეს საღამოთი მთარი წაიღის ცხორთან, ერთ
კვირას დარჩების. (თან ხეხვევ)

გიორგი ოპ, ჩემო შავთავლა ფშველო... ეს შე-
ნი თვალები, მარჯნის ტუტები, გიშერი წარბ-წამწა-
მნი, თურაშაული ლოყები მწყემსზე უფრო ღირსე-
ულ კაცს შეეფერების...

ხალხ მე შენს მეტ არეინ მუთფლების... პიუ...
ველად რომ თოლ დაჯარ და შემობხედ, შენმა
თალებმა ისარეით გამიარის... გულს შეგან რა-
ლაც საიდუმლო ზარმა ჩამოკრის... სისხლი აქ-
როლდის, გულმა ცემა დარწყის...

გიორგი და მე? — რუსეთში ბევრი ქალი მინა-
ხავს, ბევრი ლამაზი, მაგრამ შენი ცეცხლი კი ვერა-
ვისში შემინიშნავს... ამერიღად შენა ხარ ჩემი
ღეთაბა, ჩემი... მხოლოდ შოთა...

ხალხ ჩემი მახლ თუ?... მერე რი? მე ჩემ გუ-
ლი მაქვს... სხვას რას დავსდევ...

გიორგი მართალია, სიურმის ამხანავა, მაგრამ...
ოპ, შენი, შენი... (კეფებთა უკანას თვალს, და
უებს, ტუტებს, თოქის ჩააკვად)

ხალხ (უნდა რადეა უთარას, მკრამ გერ ხერ-
ხებს, ეს ებს მ წარმეულ გქმბობას გა-
მ, ვხვება დ-
ქრული კეგრას) გივარგი... ჩემო... ჩემ ხარ...

გიორგი ... მაგრამ, დროებით მინც, ჩე-
ნი ამბავ არავინ უნდა შეიტყოს.

ხალხ მე დეფარულ რა მაქვს რა... მაგრამ
როგორც ვერჩინოს... ჩემ კაც გითხარ, ცხორშია,
მთარი შეწყმსად, ერთ კვირას არ მოვალის...

გიორგი შოთა სათავეშია...

ხალხ (დამხილთ) ალღების ცეკვაზე... ვგ ნახე-
ვარ გითვა: ამ ქვეყნის არაფერი სწამს... ქალის ყა-
დრი არ იცის, მარტო... ლებს შესტრფის, ტყისა და
წყაროს ალღებს, გათენებისა თუ მოვა დათენთილი...
შენ კი... (გეგანს) გვირგვინო გვირგვინისაო, მარ-
ტო ჩემი ხარ, ჩემ... (მახეხვევ) წამიყვა, წამიყვა...

გიორგი ოპ, როგორ მინდა შეგეპო, შეგებრა,
რომ მარტო მე შეუთენოდე, მარტო ჩემი იყო...

ხალხ შენი ვარ, შენი... (კეფე უფრო მაგრა
ქხვევ)

სიმღერა (მორადან შოთასის ფეხურ კელახე მის-
მე და ვეთვლითინა*)

ფშველი ვარ და ფშვეს წავალ.
იქა მყავს ღედის ძმანები,
ღისწული... ღედის ძმათასა
სკამს უკითხვლად დავჯდები.
თუ ეს ღედის ძმას ეწყინოს,
ის სკამიუ ოხრად დარჩების...

ამბობენ: ფშველებს ლაშარი
რარეგად დაუბერდათო!
დაბერებებსა ვინ სჩივის,
ნეტამც არ მოუკვდიოთა...

(ქოხიდან შოთასის ბეჟის ტირადა. მვირე ხნის
შემდეგ მოხუცი ქალის ხმა)

*) ხალხური გაგონილი ვანო ლაშურისგან.

ხმა (მთხუფი ქალისა ქოხიანს) სალო, რა ძილქუმს დაეკო, ბავშვ მოკვდა ტირილით!

(მეფე აკვის რწყვა და მთხუფი მსახიდანისა გბმუდელ ერთკალითაინა ხანაიხუფი ხმა, თაქიას აწუშქისა...)

გიორგი (უფროსი მთხუფის) რალიცა ხმაა .. ბავშვი ტირის...

სალო ის ჩემ ბავშვ არ არის, ჩემ ქვრისაა, ძალით რო მიმთხოვეს... აი, ჩემ ბავშვ ის იქნე მის... შენგან რო შეგმძინებინს...

გიორგი (კადვუ უფრო გრძობიან პააკვება) ჩემო სულო, სულზე უტკებო!.. (მთახისის უკატის ხმა, შექმდე ქ ძღვის ეშუალი. — შეუკრთა) ეს რანსიწიანს?

სალო თავის თავე ამოიკემოს!
(მთავრე ღრუბელთი მოყვარება; ჩამთხუფლებს; ბუქის ძიანს თღნავ სწანს ერთმანეთის ჩახუყულნი გიორგი და სალო, შორით გამჩნდება შთათ, საითც წავიდ)

III ივინივე, შთათ

შთათ (მთადანარეკის) ბუნების საიდუმლოვებს ველარ მიუტსწარ, აღნიის ცეკვა ვერ ვწ... (მთავრე თღნავ გამთახანის, შთათ უგბ თვალს მთავრავს ბუქის ძიანს ჩახუყულთ, თვალეუბუ ხელს ვადისვამს) ძილში ვარ თუ... რა მერბართება? (გადადაგამს რადენსამუ ნახავს, მთავრე დაჭეკუ მუის, ჩახუყულთ მიუხარება, უგბთ იქვე მიუფუღებულ წავხ დასტრეკის ხელს) ოპ, თქვე ძილბოვო, გველბო... (სალო გუხსდტება, მგრამ ხურე-მურეუბებელ გითარვის გეფთა დასტრეკის წავხის უფს. გითრეა ხმის ამთუღებულ დაბრეშ, შეუწრთუღებუბა; გაძტება. შთათ საღოს გამთუღებუბა; ძაღვი შექეფს, ქოხიანს ბავშუს ჩახვილი მთისმის)

ხმა (ქოხიანსა) შე სახელგასაწყეტო, საღ ვამქრი, ბავშვ გაიკაუბე...

შთათ (შემაბრუნება ქაქნით, გადაფითრებულთ, შექმდიღვთ) ძილს ძილბოური სიკვილილი!.. (მთავრება გითრეის უსუულთ გვამს, გადაწრუნებს, უფს წავუგებს) აღარ არის, აღარ!.. მხოო, ეს რა ჰქმენ, რა მიყავ, რა? ერთმა ტუქნამ როგორ მოვადროა!.. (მთავრე კაშკაშებს. შთათ წამთაჭრებს, მიმთიხუფავს, თადისისა და შუშვის ხმა, წერის ჩხრადი; შთათ თავსთვის, თითქო საიდუმლო ხმის ეხმურებათ, გასტრეკებულთ)

აბა, ცეკვივენ ბლები...
რა რიგ ვაუბამთ ფერბული...
სიკოსტლე უკოხბეთია,
სიკვილილი ტბლით, ფერბული!..
ხა, ხა, ხა!..

მუო დამისაო, ვინ მოგვა ნება შესწყეიტო ძათი სიკოსტლია—გვირგვინი ბუნებისაო!.. მან შეურაცხებო, შეშტოლა— დამნაშავე იყო, მოკვდა კილდეს, მე კი?— (დასტრეკის ხელს ვითრვის თთუის, ღუფლის ტუნს ზანშა მთიჭუქის, ფეხათ ჩახმის ჩამთჭრავს;

თთუე ივრიაღვს, შთათს გეფა ასებათ, უგნს გეგეგეგე და; ერთს ხელს გაიქნეს და მთავრება. თადისი და შუშვა თთუის ხმაზე შეუთთადლებთან და ხხუწით გაფრეგები)

ფარდა

იხებ იმედამილი

სახეობრივო თეატრში მარტის 22 პარტის გრანდ ოპერის მსახიო მოვლული მიხეტი დარაილა (წამობა-შელო) პრველად გამოვიდა ოპერა „ვერტერ“ ში. „ვერტერი“ მოსაწყენი ოპერაა: მასში არც ბალეტი, არც ისეთი ვარგებულთ მხატვრული სცენები, რომელიც იკებობს მამენელის უფრადლებას. მსახიობი მუტად ნიქერი უნდა იყოს, რომე თვერა ვააცოცხლოს. მომღერალთ მომზიბლავი ხმის პატრონი უნდა იყოს, რომ მსმენელს არ აუკრბინინს ის ნაკლი, რომელიც ამ ოპერას აქვს.

ბ. წამობაშილი სწორად ასეთი მომზიბლავი იყო. წამობაშილი ფრანგული სკოლა აქცავილი, რომელიც ჩენი საზოგადოებრივის უტხოა. ეს სკოლა მომღერლებსავან მხოლოდ სიმღერას მითხოვს. ეხლა კი იმ სკოლამ სულ სხვა სკოლას დაუთმო ადგილი: ახალი სკოლა ითხოვს ოპერის მომღერლისგან, როგორც სიმღერას, ისე თამაშს.

წამობაშილი, როგორც ძველი მომღერალი, უფროა უფროა იმ ვრ დამოუკებია ამ სკოლა. საერთოდ უნდა ესთქვა, რომ წამობაშილი ინტელიგენტი მომღერლოა. ასეთი მომღერლები ჩვენში ნაკლებათაა.

წამობაშილის რაული „აგუგენოტებ“ ში (პარილი 2) რალიც არა ჩვეულებრივი იყო, თამაზდ შემოძლია ესთქვა, რომ ასეთი რაული დიდი ხანი არ უნახავს თბილისის საზოგადოებს.

ეს ოპერა ისეთი ძნელი სასიმღერო და სათამაზოა, რომ მომეტებული ნაწილი მსახიობისა. ახ სტრეკებს, აწ კრინით ამბობს იმ ადვილებს ოპერისა, სადაც ნაჭირთა ხმის სიმალღუ და სიძლიერე. წამობაშილმა უმთავრესი უფრადლება ამ ადვილებს მიაქცია: მან ისეთი ძლიერი ხმა გამოაჩინა რომელსაც არ ელოდა და რომელმაც განცდიერებამში მითყვანო ლამაზე საზოგადოებმა. ყუველივე მისი არია აღტაცებს იწყვედა საზოგადოებში და საზოგადოებაც ტამით ავილდოვდა ღირსულ მომღეროს.

საქოთა ჩვენმა ახალგაზრდა საიავრო ძაღვებმა დაკვირებით აიღვიონ თვალ უფრი ყოყელს მი. მოქმედება სიმღერას, როგორც ფრიალ ვანსწავულ-გამოდილ მსახიობს.

ტენრი.

ქართულ კლუბში მარტის 4 სტუდიულებისგან შემდგარმა დასმა კ. ანდრონიკაშვილის რუკისორბით წარმადინა კონ. ანდროს პრესა „სიზოპარი კოშკში“ და შარტი ორ შალოკის „დალატი“. პირველი პრესა ეფექტიანია და მოითხოვს მხატვრულ დღეგმას. ამის გამო ქართულ

კლუბს სენაზე ვერ დაიდგინა ამნაირი პიესები. აღმასრულებელი სესტამდენ. მ. ქიაურელმა თავის როლიში ერთფეროვნება და უგულობა შეტანა. მ. გელოვანმა როლი არ იცოდა. ჩვეულებრივ სეენაზე უნახველებს, რადესაც სერენა გრუდან ავეინებენ ვასროლს. ა. ქიქოძის ქალიც უუფქტო იყო ამ ეფუქრან პიესას. კვლავ დაბალი ტონი, სახვადობის არ ქმნის სენაზე მსახიობთა ლაბარია, სამეორიოდ შარგმა „ალატი“ მზიარულად ჩაიარა და აღმასრულებლებმა ბვერი აცინეს საზოგადოება.

დალიანი, მის მხარს უმზენებდენ ელი ანდრონიკაშვილი, ფრანგიზვილი და თარლაშვილი, სახვადობა მრავალი დაქსრო. ექსურციო, შალვა დალიანს მალე მორალური და ფიზიკური განკურნება და კვლავ დაბრუნება საყარელ ხელოვნებისადმი.

ბარბოლი.

მეორე ქართულ კლუბში კვირას, 26 მარტს შალვა დალიანის თანსრობით წარმოდგენილი იქნა „სახინელი შტრის ტიბა ანუ შვილი თუ საფარული“ და „დავუკცი“ ათას ერთი ტიპეობა. ორივე პიესა საუ საზოგადოებაში ჩაიარა. წარმოდგენა გათბარი იყო ქვეშრიტი ხელოვნური ცეცხლით, ბენებრი ვი განცდით. მინაწილობადენ შალვა დალიანი (როსტომი და უსენი), ელი ანდრონიკაშვილი (სირინოზ და ფატმა), ანდუშვილი (ავთნილო და ხაფიზი) და თარლაშვილი (მურმან და მასან). ვასკეთრებით ბუნჯირი მატერული იყო ელი ანდრონიკაშვილი. დესწრო დიდ მალე საზოგადოება და ორივე პიესა კარგად დაბეჭდილება დასტოვა მამასახლისთა საკუ მდლოის ღირსია ასეთი უფასო წარმოდგენების დადგმისთვის. დაძმა თუ ასეთი სარგებელი ვანარბო მუშაობა კიდეს სიყარულს დაიმსახურებს.

ჯიღლი

კინტი

საარტიტო საზ. — თეატრში. მარტის 17 შალვა დალიანის გამოსამშვიდობებელა გაიმართა წარმოდგენა. დაიდგა მისევე ისტორიული პიესა „გევექკორი“ და ვოდვილი „ქოლი მე-1001 ცირაბი“. ისტორიული პიესის სანახაად რომ მიდის ქართველი საზოგადოება, უმეტეს წაწილს წარმოდგენილი აქვს „ალატი“—სთან პიესა. ეს შემცდარი აზრია. „ალატი“ კლასიკურ პიესად ვადაქცა და კლასიკურ პიესების შექმნა ძნელი არა მარტო ქართველებში, არამედ უცხოელებში შორისაც. სავროდ ისტორიულ პიესების წერა უფრო რთულია, ვიდრე თანამედროვე ორიგინალურების. და შალვა დალიანის ორიგინალური პიესები უფრო კოცხლით და მხატვრულად დაწერილია. მაგრამ არც ისტორიულ პიესებითვის უღლატნია. და პიესა „გევექკორი“ ამისი მაგრამ დამოუკციველია. წოდებრივი ბიძოთა საშუალო საუკუნეებში და ვაჭეთა წოდების დროებით დამარცხება, ან უმთავრესი ფაშულა პიესის. ტიპებიც დახატულია. ვიფორმობთ „გევექკორი“ კარგ პიესას, მაგრამ კარგ თვე ჩაიარა. ამ საშუალო შალვა დალიანის ასრულებდა მთავარი დალიანის როლს ჩვენნი ხელოვნების თავადმ. უნახველად და ისტორიულ სიმეგლით დაგვიბატა საკუაროლის მთავარ დალიან როლი. მ. გელოვანმა გევექკორის როლიში მრავალ ფელოფიოა შეიტანა. ამ ნიჭიერ ახალგაზნდს ხელს უწყობდა საუხეოვ ხმა, მიმიკა და სკოლა. ვასატე მოვეწინა შევიდის როლიში. დარბაისილად. სუხულებდენ ფრონისპირელი და მატარ ძე, თუმცა უკანასკნელმა როლი არ იცოდა. ქართულ დავითაშვილის შენივრად უდებოდა მეგრულ ახელს როლი. მისი თ. მ. მისი ბუნებრივობა და ტემპერამენტი არ ყურბი ის მთავარებია, რომ მეორე მომქალბში არ ვაკეუბენია. მ. დავით შვილი ნამდილი ქართველი ხ. ხობიათ, მაგრამ ამ საღამომ მთლიანად დაარღვიო ქალის 1001 ცირაბი“ შიაც მოვეწინა შალვა

აველის აუდიტორია. წარსულს ჩამარდა ის დრო როცა ისტორიული პიესები „და—ძმა“, „სამშობლო“ და სხვა ასეთები ხალხს ზიზღად, მასსაც აკმაყოფილებდა. ასეთი პიესები მაშინ იყო დროს შესაფერი. როცა ჩვენნი სამშობლო ნიკოლოზის მეხრბუქ ქვეშ სულს დაფედა და საჭირო იყო ჩვენში, ქართველებში ეროვნული იდენს გაღვივება, საჭირო იყო ათათის თუ პაპას სენაზე დანახვა, რომ სამშობლოს სიყარული გაგვეკუძებოდა და მის განსათავისუფლად გვებძოლა. დღესკ დღეს სულ სხვა დღეა, დღეს სასაზოგადო თავისუფალია, ქართველი ხალხი ბედს თვითონ ქედს და ამ დროს ჩვენ გვირად ვინებთ ვანთიარება, ამ დროს მასსაც ესაჭიროება თანამედროვე დრამა, თანამედროვე ცხოვრების სენაზე გაშუქება. ჩვენდა საუბედროთა ჩვენნი ძველი დრამატურები სდემან, ახალს აღაჩენებს იძლევიან, რაც უხერხულ დრამატურია ამი აყინებს ქართველ მსახიობს და რეჟისორს. თანამედროვე პიესების უქონლობის გამო იძულებული არიან ისევე ისტორიული პიესებით ვავიამარხდნენ. რაც ხალხს ძალზე მაწყურნად. მე ხზრად ვაპოვონა სავედერი: „ქართულ წარმოდგენებს აღარ ესწრება ქართველი საზოგადოება. რესულს უფრო ეტანება“ ო. მარიასილი ქართველი საზოგადოება აღარ ესწრება ქართულ წარმოდგენებს, მაგრამ ამას აქვს მიზეზები და ეს მიზეზები ვახლავთ ახლო, ორიგინალური, პიესები უქონლობა. მოწყურნდა ასევე „სამშობლოს“ თუ „ალატის“ ნახვა. —ასეთი ისტორიული პიესით ვაუქსინდლა საზოგადოება წარმოდგენის რეჟისორი მ. ფრანგიზვილი ავეკლის აუდიტორიაში და ამ პიესამ უქინანდელად კიდევ დაამტკიცა, რომ ხალხი ახალ რამეს მოითხოვს. დადებს თამარ ბატინიშვილს“. ომეფოსაც იცდა ათითვე კაცის ბიტი არ დაქსრო. ამის გარდა უნდა აღწვიწით, რომ თვით მსახიობთაც თუ სერენის მოყარებებს მოსწყურნდა ისტორიული პიესები რაც ნათლად სჩანს მათ უფრო თანაშინიან. დ. ჩხეიძე (არღვდაშვილი) და უ. ჩხეიძე (ერისთავი) პირველ მოქმედებაში ძალზე მოისუსტდნენ. უ. ჩხეიძეს აკლდა ტემპერამენტი განსაკუთრებით მაშინ, როცა დანიშნული მას ბუქებს მ უტყდეს. ნასყდვილი (მეფე) არ ვარგოდა. არც ტანადობა არც მიზნარა—მიზნარა ხელს არ უწყობდა. ძალიან კარგი იყო ივერელის ქალი (დელიფალი) მან საუბრებით ვადმოვკვა ვენებთ აუტოლ დელიფლის ტიპი. მ. ფრანგიზვილიან მეტეს მთველითი (შალვა) უ. ჩხეიძე კარგი იყო მესამე მოქმედებაში, ყოველთვის კარგია და თამარის როლიც კარგი იყო ვ. გვაზავა.

მუშა

მუშაობა ცენტრ. კლუბში აპრილის 11-ს პირველად დაიდგა „უფრონობა“ ალ. ყახბეგის მოთხრობიდან მ. გერგესელი მიერ ვადმოკ დრამა მ მოქყახევის მოთხრობიდან მქ მხოლოდ დაარჩენილა შინაარსი, უფლობა. თუ ალ. ყახბეგმა პიესა მოთხრობა „უფრონობა“ შიდათავსა მთლიან შეჩეულებთან, გერგესელმა თვითონ აღმახს ტრალით აკინა. ვაამუშენი, ყახბეგის გმირებს უყვადი სული მშობებრა და სასტყრა

463

ტენიკის სრულს შევნიშო. უკვდავ სახეობა ჩაოკალი-
ბებელი ქართული საზოგადოებას სცენახ სხილველად
წარმოუდგინა. ავტორს ამ სტერაში დიდი ნიჭი ეტყობა,
უსურვეთ მას წინსვლასა და წაბრეტებას.
აინიშნულ პენსაში მთლიანად დავსულია მივლთა თავ-
მოყვარება . . . სიყვარულის ძალა. . . და მისთვის თავ
განწირვა . . . სულის გმირობა. . . შეურაცხყოფისთვის ქა-
ღური შურის ძიება . . . ამ ნი-დავებ იწყება და თავდება
მივლი პიესა.

ამბასტოლებელთა შორის ა. ატლებმა (ვახტანგ ხელ-
თუნძლი) სერთით ვერ შესძლო დაეძლია პასესსაგები
როლი, რეპლიკებთან მიმიჯ ვერ ჰქონდა შევარდუელი.
მარ. კილანდ. ძსს (ელეონორა) ღრად პასესსაგები
როლი ჰქონდა ეტყოდა, რომ შ. კილანდ. ძსს ამ უკა-
ნასქნეს გრანობად მაკრამ ზოგ ალაგს როლის სირთულ
ელ ვერ სძლია, პირველ მოქმედებებში მოისურვებდა:
ჩველებბრევი ტონი როდეს ც ეს ასლან გირვის კაბე-
სენ უწინდეს ძლიერ დბლა დეფუვა გაფართება. . .
თავმოყვარობის ზღვაზეა. . . თავ-დაურყებიან გზორ.
კვეის შევდეგ მან მკრალად და ე.ად გაემთავრა, სანა
ვიგროდ 2-3 მოქ. კარგი იყო, სასცენო ნიჭი ხელს უწყ-
ეობს, მხოლოდ ხმ. კი არ ემორჩილება. . . დ. აბდულა
როლი: ზოგჯერ ავტორის მონოგოლებში თავი ი სიტყვი-
ვი შექმნდა, ხშირად იმორჯება იმე: ელ კლის "რომე"
რავი მს სანამ რომ სიტყვებს ძალაზე აფერქცთ. ლებდა,
უკან სწელდ მოქმედებებში ანა უმ ვდა. ქ კრავიშვილმა
(ლივ: კრეტიშვილი) რამდენიმე უძესლო ვადმოცე
სულთი პილას, ვარგენტლად მახინჯის ეფ ლა: ვნ აზუხად
ავდებულნი აღმართის ტიპი, კარგი იყო და ტრპ ურ იც
პირველ მოქმედებებში. სასცენო ნიჭი ენწნევა, ხმ ც ურ იც
უწყობს. შ. ლევიშვილი (ისმარ) შესაფერი ვა: სხ ერება
იყო, უნდა ერადის მხოლოდ ხელგები უნდაყო ალაგს
მიხვრა-მიხვრის. საერთოდ პიესა გერჩინად ჩატრად . . .
მოველოდით კი გეტს.

დ. ბაიხიშვილი.

მუშათა კლუბში კვირს. პრ-ლს 4 ს ა. გოვი-
ნიშლის თაონობით ვაიმართა დიდი ს. ლაო, წარმო-
დგენილი იქნა მისივე ახალი ისტორიული პიესა, საშუა-
ბლოს შვილი. პიესა ახრანიც გამოდებ. ხალხი ბლომად
დაესწრო. ბევრი უბილეთობით უკან დაბრუნდა. წარ-
მოდგენამ კარგად ჩაიარა. დასაბულ საზოგადოებამ
გამოიწვია ავტორი და ვაშა-ტუნიანი დააჯილდოვა.
სწულა შემოსავალი გადაიღო, ქ გორის მიწის-ძვირისაგან
დახარ. ლებელთა სასარგებლოდ.

დამსწერ.

ერთობის უბნის მუშათა კლუბში კვირს, ან-
ლის 4 ს წარმოადგინეს. თეატონ. 1 მ 3 სურ, ს. ილო-
რლისა. რალაჟ მიზეზითა, ვამო-ჯადების მეტა, აღარ
წარმოადგინეს, აჯგორ დაიხიციენ მერე იქორწილნი: არც
სიმუქიანი როკსტრიტი და დევრტისმენტი იყო, აუკციო-
ნით და ხს: წაროდგენამ შევარდებით კარგად ჩაიარა.
იმედი ვიქონათ, რომ მომავალში ახალგაზობა საზოგა-
დოები, წინაშე დაპირებას შესარულებს და შესამოგონო
შ. მოხვედ მს ადგილი არ ექნება.

ფ. - ლაზი.

**დრამატული საზოგადოების დაარსება ქალ. ახალ-
ციხეში.** სცენის მოყვარულთა და მისი „გლეჯნიმის“ თავი.
ამანავის მოქ. ლეყან ფლავის თაონობით სასარგო ერო-

ბის დაბაზში მარტის 30 შესდგა ახალციხის ქალკრეკლში
საზოგადოების დაამარსებულთა კრება ნაკო ჩიმაკაძის
თავმჯდომარეობით ლ. ფლავის მიღწეობით
ლ ფლ ვამ მოკლეთ მოახსენა დამსწერი საზოგა-
დოებას, რომ ქ. ახალციხეში აკუ ლებლათ საჭიროა და-
არსდეს დრამატული საზოგადოება და სხ.

მესხი კოსტა ვაყარამაძე საზოგადოებას მოახსენა
ქ. ხ. ციხეში სცენის მოყვარულთა წარის დიდი ხნის არც-
ბობის შესახებ. მან ნაჲლად გააშუქა, თუ ძველი რეტიპის
დროს რა მძიე, ანტანულ პროპაგანდა უხდებდა და მუხა-
რაა ზემო აღნიშნულ სცენის მოყვარულთა წარს, მუხე
დავად შოკალი შეფერვობისა, მიანიჭ პერიოდულთა
სდგამდა წარმოდგენებს და მით ქათველ საზოგადოებას
სულიერათ ასაზოგადებად. დიდი ხანია აზრათ ჰქონია
დრამატული საზოგ-დოების დაარ. ბა, მაკრამომიანობისა
და ს. შ. მზიხე: ვამ ეს მიზანი დღემდე ვერ მოუყენიათ
სისარგული.

ზოთ. გაცელა-გამოცელის შემდეგ კრებამ ერთ-
ხმად მიიღო წინადადება დრამატული საზოგადოების
და რასების შესახებ.

ფართული შეკრების ყრით არაგულ იქმნენ: ნ. ჩიმაკაძე,
ლ. ფ. ლ. ვ. ერემოკისა, ლ. ხტკიშვილი და ავლიშვილი,
რომელთაც დაავალა კრებამ ერთ კვარაში წარ ი დგ. ნის
წესდება.

გულითადი სიხარულით აღვიზინათ, ირი სცენის
მოყვარულთა წარის (სცენ. მიყვარ. ხ. ლენინისა) და
ქალკრეკლის ძველი წარის-რამათი შეფარების და აქ.
საქართველოს-სიბრძნის აკვანში, ძველ მეცხვის დღეა
ქალაქ-ახალციხეში დრამატული საზოგადოების დაარ-
სებას. სულითა და გულით ვსტრატული ჩაუფიერ მეშა-
ობას სართვის სამშობლო-საქართველოს-სასაკუველათ
და ქარაუკული ერის საკეთილდღეობა.

მესხი პავლე გურგენიძე.

ქ. ხაზურში რამდენიმე კვირის წინათ მოწინავე
აშხ. ინიციატივით მოწვეულ იყო მოქალაქეთა კრება,
სახალხო უნივერსიტეტის საძირკვლის ჩასაყარად. თუ
რა მნიშვნელობა აქვს სახალხო უნივერსიტეტს დემოკრა-
ტიის განაავითარებლად, ხალხში რა პუნდობა ამხანაგმა
აზრა, განსაუბრებობით ადგ. გინმზის დირექტორმა
მოადგინა მიზეზი, რომელიც მოავარინიციატორად ითვლება
ამ მეტათ სიმაპიტირ დაწესებულებათა კრებამ არჩია
გამგებობა (ხეივდ, ვასო ზაქარეიშვილი, ბედიან ყაქუ-
შილი და სხ.), ამ საქმის ტექნიკურად მოსაწყობად. გამ-
გეობამ მოიწვია ცნობილი ლექტორი ალ. გარსევანიშვილი,
რომ ლმაც მარტის 16 მუშათა რკინისგზის კლუბში ლექ-
ცია წაიკ. სახალხო უნივერს. მნიშვნელობის, ლექტორმა
ილაპარაკ. პოპულაროლოგი ენით, სახალხო უნივერსიტე-
ტის ისტორიაზე, მის წარმოების განვითარებაზე და სტა-
ტისტიკური ცნობის მოყვანით დავიგობათა სურათით, თუ
სდ რომელიც ულში გაინდა სახალხო უნივერსიტეტი, რამ-
დენი წყურა ყუდა, როგორ ეპყრობოდენ და რა ცოდნის
აწვდიდა მნიშვნელ პირველ ხანებში, ლექციით საზოგადო-
ე ა კმაყოფი დიარჩა.

საკამაიხნეელი.

სად გომში გასულ ხაფხულს შესდგა ადგილობრივ
სცენის მოყვარულთა დრამატული წრე, მუდმივი დასით
ადგილობრივ ძალთან. დასში არიან: ქი-ნ-ანა კლიო-

ზიშვილისა, მასწავ. ქალილ. მ. მაღალაშვილი — კობრიძისა, მარო მაღალაშვილის ასული; ბანი ნიკ. ელიაზიშვილი, ი. დევი, დავითაშვილი, შალვა მაკარაშვილი, გ ჩანაძიძე და სხ. მარტის 14 აქ დაიდგა იოსებ იმედაშვილის „ზამორის ძირზე“ და „ხორველობა“ ვ. გუნიასი. ორივე პიესა ხალხს ძირზე მოეწონა. წინად დიდგა: უშნი არ მივიქ და „რბა: ტიკია“. აჯერ დიხონკანა—მერე ეიპარწილეს და სხ. სცენა მიწუჭობილია—კავშირის საგანგებო დარბაზში. სცენის თანდათან აწყობენ ჯერჯერობით ეტყეა 300-დე მაყურებელი. ვანუტრასავით დარბაზის გადაკეთება. ხალხი მიეჩეია წარმოდგენებს, წრის ხელმძღვანელი არიან: ნ. ელიაზიშვილი შ. მაკარაშვილი და იპ. ყაველაშვილი. ი. — რი.

ქ. ბაქო. ვინც ბაქოს ქართველ საზოგადოებას ცოტათი მიანიც იცნობდა, იტყვს გარეშედ და მათთანხებდა, რომ თეატრალურ საქმეს ყოველგვარი დღის ყურადღებით ეციოდნობდა, მართავედა სტონებს: იწვევდა რეჟისორს, ერთ მსახიობ ქალს მიანიც და ადგალობარევი სცენის მოყვარეთა და მსახიობთა უძლიად ბოლომდე ქართულ წარმოდგენების საქმეს. სამწუხაროდ დრონი იცვალნენ და ორი — სამი წლის განმავლობაში ბაქოს საზოგადოებას ერთი ხეიროანი ქართ. წარმოდგენაც არ უნახავს. ალბათ ამით ხელმძღვანელობდა ქართული დანი რომ იწვეია ბაქოს ში მარტს, დასში იყვნენ: ქ. ბ. აბაშიძე და, ანდრონიკაშვილი, ჩერკეზიშვილი, ბ. ბ. დაღანი შ., ჯეიძე, დამბაშიძე, ჯიქია, ციციშვილი, ფრანგიშვილი, ჩაგუნია, მატარაძე და სხ. პირველი წარმოდგენა გაიმართა „კოლეზისი“ თეატრში „სტუმარ—მასპინძლობა“ ტრ. რ. მიშვილისა, სამწუხაროდ, მიუხედავად იმისა, რომ პიესა ახალია, ორიგინალური და მსახიობთაც კარგათა აქვთ ეს ყოველია მომხანძრული, ხალხი ძალზე ცოტა დიესწრო. მიანიც პიესა გამოკრებულ იქნა „თურქ—ოჯახის“ თეატრში. ზოგიერთების რჩევით, მაგრამ საზოგადოება ბაქოში არ გამოჩნდა, კიდევ ნაკლებ დიესწრო. . . მსახიობებმა იფიქრეს: ალბათ „არაშენ—მაღე ოლანი“ უნდათო, რომელიც დადგებულ იქნა, მაგრამ ამაზედც დიევიციტი. . . მითალია მიზეზები იყო, როგორც მგავალითად: ხალხში შიშია, ღამე სიარულის და ენისით, წმადლუწუშ რადასაც მოვილიან, მაგრამ უნდა აღინიშნათ, რომ თუ ზაგს ჩვენ ეხედავდით უბნებიდან მოსულებს ქართ. წარმოდგენაზე, არ ჩნანდენ იმინი, ვინც ყველაზე მეტს გაიძახის საშობლო ხელოვნების სიყვარულზე და აპორძინებზე. . .

— ქართული სკოლის მესამე სართული იერ, სამუკოს მეთაურობით ეთავება დიდ დარბაზად, რომელშიც ე გამოყოფილია სცენა, საკმაოდ მოზრდილი, სადაც შესაძლებელი იქნება პიესების დადგმა. შემოვალია სწარმოების და აღდგო. მის უქმნიდან სურთ დროგამოწვევებით მოეწყოს ქართული წარმოდგენები, ლექციების კითხვა და სხვ. — ოპერის ანტრეპრენიორი ამირაგლო დასი სწავებს თავის სეზონს, ვინაიდან შემოხაზავალი დიდ დღეზე კლებულობს და დიევიციტი ძალზე მატულობს. — გამოცხადდა ანონსი—მსახიობქალის ეთარგვისი, რომელიც ამ დღეებში ჩამოვა მიელის თბ. „ცხარტოს“ დასით, რეპერტუარში აქვთ პირველად „ოკეანის გადაღობა“ „ამაშულ—დიდული“ და სხვ. **3 — 2**

სახელმწიფო კლუბში მარტის 25 პ. ფრანგიშვილის რეჟისორობით სცენის მოყვარეთა წრემ წარმოადგინა

ვ. გუნიას მიერ თარგ. „უბ დურია“. წარმოდგენას გამოცდილი და მკოდნე ხელ ემწეროდა. გვახავას ასულმა საუცხოოდ დავესურათა პეტრას ყოფა—მდგომარეობა და სულიერი ტანჯვა. შ. გომარეთელს ყოველივე—ხიბუნება, გამოთქმა, განცდა — ხელს უწყობს სასარგებლოდ მსახიობი შეიქმნეს: კეთილშობილი მარკალი კიდევ უფრო გააკეთილშობილა კეთილშობილი აღსრულებით. პ. ფრანგიშვილმა მკაფიოდ გამოკვეთა გაიძვერა ფარისევლი სანია: მსახიობი შესანიშნევად ვახრდოდა. ივრთილი გამოცდილი მსახიობქალია და ანეკლოვას სახეც სრულის სინამდვილით ვანასახიერა. ჩხეიძე (პრეფექტი) დაკვირვებულ სცენის მოყვარულ სანას, ოღონდ ხელგების ხმარებას უნდა შეეგვა. პირველ მოქმედებაში თითქო არ იცის ხელგებს რა უყოს, მისამეში ყოველივე მხავაჯულად აღსაქოლია. ბურჭულაძე (მსახული) და ჩხეიძე (მსახური) ანსამბლს ხელს უწყობდენ. საერთო ნაკლი: სანასი, პრეფექტის და მსახულის პიესკები უშნოდ დადიოთ; ფარდის უკანიდან ყვიროლი, ბიცი რუსული რგობლიკებით უხასმობდა. საერთოდ წარმოდგენა კარგი შობატქლოება დასკოლა თეატრის შემკრებულ საყე დარბაზზე. ხელისანთა კლუბს ეესურვებთ ხშირად დაედათ ასეთი წარმოდგენა.

უხავანო

სად. შორაპანში რკინის გზის პროფესიონალურ კავშირთან არსებული კულტურა—განათლების კომისია, თანახმად ცენტრალურ კულტურა — განათლების კომისიის გადაწყვეტილებით უკვე შეუდგა მუშა თა კლუბის თეატრის აშენებას.

ქველ თეატრში უკვე სწარბიებს სისტემატიური წარმოდგენები და კონცერტები.

კონცერტების დადგმას ხელმძღვანელობს სახალხო მომღერალი სანდრო კვასაძე, რომელმაც ამ მიზნით მოამზადა რკინის გზის მუშა — მოსამსახურეებას გუნდი და შესწავლა სხვა და სხვა სიმღერები.

სანდრო კვასაძე მასწავლებლად ითვლება ადგილო. ბრიე რკ. გზის სკოლაში და უნდა ითქვას სიმართლე, მას დიდი დღაწერი მიუძღვის როგორც სკოლაში აგრეთვე გუნდის მოწყობაში — გაყოთ.

მისმა გუნდმა უკვე გამართა კონცერტები სხვა და სხვა ადგილებში შორაპანის მუზარაში.

სკლიარი.

ფერული ახგები

***** ნიე ფორდანას სრული თხზულების** გამოცემის უფლება შეიძინა ქართული პეტკების ამხანაგობამ. დაიბეჭდება 15 ტომად: წიგნს დაერთვის ავტორის სურათი, მიორაფთა და სხვა და სხვა მოკონებანი. წიგნის აწყობას უკვე შეუდგენენ.

***** ამ მოკლე ნაწილ ქართულ კლუბში** სადალსასწავლო კომისია მართავს „თეატრი და ცხოვრება“-ს 10 წ. აღსანიშნავად დიდ სამხატვრო—სალიტერატურო სიღამოს შემდეგი შინაარსით: 1. „ნაწილიანი ხალხი“ პიესა ი. იმედაშვილისა, 2. სალიტერატურო განყოფილება ქართველ მწერლების მიწანილიკობით, 3. კონცერტი: სხვა და სხვა გუნდი, სოლო, მუსიკა ევროპიული, ქართული და აღმოსავლეთური. 4. დ რაკიშვილის ოპერა „თქმულება“ შოთა რუსთაველზე“ მე 2 მოქმედება. 5. იუმორი და სხ. მონა-

წილეობას მიიღებენ დამასხურებელი ქართველი დრამის და აგრეთვე საოპერო მსახიობნი. ბიუჯეტის ყუდის დღე ცალკე იქნება გამოცხადებული ასეთივე სალაპოების გამართვა განუზრახავთ შევან

***** მსოქვის სამხატვრო თეატრის მსიაზობთა წარმოდგენაში დაიწყო სახელმწიფო თეატრში ჩეხოვის „ალთულის ბაღითი“ წარმოდგენა თმეცა ისეთი არ იყო, როგორც სახლი აქვო, მიანც დიდი მოვლენა ჩენი ხელოვნების სპაზეზზე; ამ დასმა ნათლაც გვიჩვენა, ურთიერთზე როგორა ვაჯახლარაულა ცხოვრება და ხელოვნება და რ.ნ.რ. შემოქმედებით უნდა სხიერდებდეს პუნსა. დიდხელოს აუარებელ რჩეულო საზოგადოება**

***** ვნების კვირანი სახელმწიფო თეატრში სხა ლხო გვარდის ცხენოსან დეიჯიონის კულტურულ-განმანათლებელ სექციის ღონისძიებითა გასაძლიერებლათ გ იარაღება წარმოდგენა საკონცერტო განყოფილებათ. წარმოდგენაში მონაწილეობას მიიღებენ დამატელ სტუდიის არტიტენი, საკონცერტო განყოფილებაში კი დაურკუს დ ვიზონის სამხედრო არტიტერი კომპოზიტორ ფოცხერაშვილის სხვა და სხვა კომპოზიტორი**

***** ი.სამანის თხზულებანი იტებდება და ამ მოკლე ხანში ვასაქიდათ გამოვა.**

***** კ ვერგელის მიერ აღ. ვახუცედან გადმოკეთებული „ელონორა“ ჩიენს ჟურნალში დაიბეჭდება:**

***** სახალხო გვარდის კულტ. განმ. არსებული დრამ. რეო ფრონტზე დამუზავრება „ელონორას“ და „ქართული დიდას“ წარმოსადგენად.**

***** კულტ. განმმ. სექციამ (სახალხო გვარდისს) გადად. თანს არსებული თეატრი. გადასაკეთებლად ყველა ნაწილებისთვის ცენტრალური თეატრის მონაწილად.**

***** აბრილიშ გამოვა სამხატვო სალიტერატურო ჟურნალი „მარტი აბრილი“ №2-მ. ჟურნალი „მებერვლის“ გაკრძელება.**

***** არჩილ მუჰავარიანმა დასწერა აღმოსავლური ბალადა „სიკოცლის ზღაპარი“, რომელიც წაიკითხულ იქნება ერთ-ერთ სალიტერატურო წიგნში და მოუწონეს.**

***** კოოპერატივათა კავშირმა ქართულ სამუსიკო საზოგადოებას შესწირა ნაივარი მილიონი მან.**

***** ქალაქის თვითმართველობამ შესწირა ამ ვე სახ. 50000 მან.**

***** ხონში დაარსდა სამუსიკო სკოლა და საზოგადოება.**

***** ქართვ. მომლ. პროფ. კავშირთან შესდგა ინსტრუქციონალური სექცია ქართულ ოპერატრის დასაარსებლად.**

***** სამ. სახ. შენობაში აბრილის 4 ვაიმართა საყურადღებო კონცერტი. დაესწრო მრავალი საზოგ.**

***** განვც. ნ. სულხანიშვილის ოჯახს (ცოლი და ოთხი წერილი შვილი), რომლის მდგომარეობა უმწეოა, პატივამშვილის რიკაატებით „ქაბთი“ ს საზოგ. გადასცა 8000 მ. თელავის კლუბმა 5000 მ. „ქაბთი“-ს საზოგ. ითავა აგრეთვე განსვენებულის ყველა ნაწარმოების გამოცემა;**

***** მერაბლითა ყრილობა** ვაიხნა აბრილის 4 ქარ. დარბაზში.

***** ახალი პიესა** დასწერა ცე. წერეთელმა „ქ თხვის ნიშნით“, რომელიც ითავგზნება რუსულ ენაზე. პიესაში გამოყვანილია თანამედროვე ქართ. ოჯახის დრამა.

***** ნ. მანოაშვილის გასტროლოგებმა** სახელმ. თეატრში საზოგადოების აღტაცება გამოიწვია

***** ზიური ოპერეტა** „გულნარა“ დასწერა აკლიშიაშვილმა.

***** ახალი პიესა** დასწერა ჯაფარ რაქველი, სთაურით „დადა და შვილები“ ძღუნად განუყოფლ ძმებს ქართულ ნაწარმიანებს, 3 მოქ.

***** მიიღებთ ახალი წიგნი** „გომოსადგი ცნობები რკინს გზის ოპერატების რევიზიისთვის, დ. ცნცადის მიერ შედგენილი, წიხ. 55 გვ.

***** რდაქციის მრავალი მსოქვის წერილი** და დეგეზა მოსილს, თეატრი და ცხოვრებას არსებობისათვის შესწირვის გამო. ყველა ეს მასალა სავანებო ნომერში დაიბეჭდება

***** ხელის მომწერთ ვსთავ**, ვისა; ფულის შემოკრანა აკლია—დროთა შემოკრანოს, წლიურმა ხალხ მომწერლებმა ჯერჯერობით 300 მანეთამდეს უნდა შეაგსონ, ნაწევარ წლიურმა 180 მ. ახალმა ხელის მომწერლებმა უნდა შემოიტანონ 500 მ.

პირველიხარისხოვანი რესტორანი

შამკანი!

ამხ — ბა ძმთა კერესელიძების და ბაქრაძეთა (რუსი ველის პრ. სახლი გორელაშვილის № 16) ერთი საუკეთესო რესტორანთაგანი დემოკრატიის სასტუმროდ.

საუბზე და სადილი ქართლური, იმერული, ქეროპიული, ზიური მზადდება საუკეთესო მზარეულის თავდგომით, სასმელები ყოველნაირი რესტორანში უკრავს სიმებიანი ორკესტრი. (წლიური)

შ. ც. მ.

სისყვამო ლასიკოონი

შედგენილი ოოსებ იმდაშვილის მიერ; მეორე შევსებულ შესწორებული გამოცემა.

ფასი 150 მან.

გაყვრა შეიძლება თეატრი და ცხოვრებლიდან

10-2